

Bölüm 1

DALAK YAPI VE MİKRO ANATOMİSİ

Danış AYGÜN¹

GİRİŞ

Dalak şekil olarak ovoid, büyüklük olarak da kişinin kendi yumruğu kadar diyebileceğimiz büyüklükte, yumuşak kıvamda ve morumsu renkte olan hassas bir organdır. En büyük lenfoid organ olmasına ve lenfatik sistemde önemli fonksiyonları olmasına rağmen vital organ değildir.

Boyut olarak erişkinde yaklaşık olarak 12 cm uzunluğunda, 7 cm genişliğinde ve 3- 4 cm kalınlığında, ağırlık olarak da yaklaşık 150 gr olan dalak gerek boyut gerek de ağırlık olarak kişiler arasında değişkenlik göstermektedir. Hatta aynı kişide farklı dönemlerde de değişkenlik göstermektedir. Örneğin yenidoğanda yaklaşık 17 gr iken 20 yaşında 170 gr a kadar ulaşmaktadır (1). Figür 1'de farklı iki kadavraya ait dalaklar görünmektedir.

Dalak, regio hypochondriaca sinistra'da derine yerleşmiştir. Göğüs kafesinin hemen alt kısmı tarafından korunur şekilde bulunmaktadır fakat kostaların bu yakın koruması kosta kırığı gibi durumlarda zarar verici olabilmektedir.

Dalağın iki uç kısmı- extremitas anterior ve extremitas posterior, iki yüzü- facies diaphragmatica ve facies visceralis, ve iki kenarı- margo superior ve margo inferior vardır (Figür 2a ve 2b).

Facies diaphragmatica, diaphragmanın alt yüzüne ve diaphragma aracılığıyla sol 9- 11. kostalara komşudur. Dalağın uzun aksi 10. kostaya paraleldir. Facies diaphragmatica, diaphragmanın konkavlığına uyacak şekilde konvex, kostaların gövde yapılarına uyacak şekilde kavisli ve üst bölümü mediale doğru kıvrımlıdır. Facies visceralis ise hilum splenica, facies gastrica, facies renalis ve facies colica bölümlerinden oluşur. Hilum splenica, sinirlerin ve splenik damarların dalağa gi-

¹ Arş.Gör., Pamukkale Üniversitesi,Anatomi AD, daygun@pau.edu.tr

Şekil 3. Dalak hilumu ve medialden görünen yüzler.

KAYNAKLAR

1. Moore, K. L. Et al. (2014). Abdomen. K. L. Moore (Ed), Clinically Oriented Anatomy 7ed, (263-266) Lippincott Williams & Wilkins.
2. Arıncı, K. , Elhan A. (2014). Venöz sistem. Alaittin ELHAN (Ed.), ANATOMİ (104-107) . Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
3. Marieb, N., Hoehn K. (2018) . Lenfatik sistem ve lenfatik organlar. İlkan TATAR (Ed) . Anatomi ve fizyoloji (661-663). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
4. Ross M. H. , Pawlina W. (2014) Lenfoid dokular ve organlar. Barış BAYKAL (Ed). Histoloji konu anlatımı ve atlas (471-474). Ankara: Palme Yayıncılık